

Kaupunkikuvan inventointi

Kaupunginhallitus 29.08.2023 § 249

Valmistelu

Valmistelu: Tiia Luukkonen, Saija Alakare ja Jukka Vilen

Arkkitehtiharjoittelija Tiia Luukkonen on kesän 2023 aikana tehnyt kaupungin keskustasta kaupunkikuvallisen inventoinnin. Inventoinnin tavoitteena on ollut selvittää Kemin kaupunkikuvallinen tila ja kuvata niin sanallisesti kuin kuvinkin mitä epäkohtia ja onnistumisia sieltä löytyy.

Tavoitteena on ollut löytää ratkaisuja keskustan elävöittämiseksi, tukea ja säilyttää keskustan alueen palveluja, edistää liikkumista jalan että pyöräillen keskusta-alueella sekä kehittää keskusta-alueen vetovoimaa ja viihtyisyyttä.

Hyvän kaupunkielämän perusteet, viihtyisän ja kestävän, tiiviisti rakennetun ympäristön tulisi asiantuntija David Simmin mukaan täyttää seuraavat kriteerit.

1. Rakennettujen muotojen monimuotoisuus - Samalle alueelle tulisi mahtua massaltaan ja käyttötarkoitukseltaan erilaisia rakennuksia. Asuinrakennuksia, liikehuoneistoja, toimistoja. Visuaalinen vaihtelu alueen sisällä, minkään rakennuksen jättämättä toista varjoonsa. Myös erilaiset hallinta- ja omistussuhteet kiinteistöillä.
2. Ulkotilojen monipuolisuus - Mahdollistaa ulkona oleilu ”jokaiselle jotakin”-periaatteella. Tarvitaan eri kokoisia ja näköisiä ulkotiloja tuomaan vaihtelua ja väljyyttä muuten rakennusten täyttämään tilaan. Ei vain tarkoitukselliseen ulkoiluun vaan mielenkiintoisuutta jokapäiväiseen elämään, kuten työmatkoihin.
3. Joustavuus - Kaupunkitilojen monikäyttöisyys. Tila ei ole varattu ja mahdollinen vain yhtä käyttöä varten. Tilapäiset tai pysyvämmätkin muutokset mahdollisia ilman, että kokonaisuus häiriintyy.
4. Ihmiseen sopiva mittakaava - Ei liian suuria tai avaria tiloja. Ihminen hahmottaa asiat parhaiten läheltä. Katuympäristössä huomio kiinnittyy asioihin, joka on silmien tasalla. Pienemmät mittasuhteet tuovat myös turvallisuuden tunnetta ja tuntuvat kodikkaammilta. Myös muut aistimukset ovat paremmin havaittavissa pienemmässä tilassa. Tilojen havainnoiminen sisältää muutakin kuin visuaalisen näkökulman.
5. Käveltävyys - Ihmisen luonnollisin tapa liikkua. Helpot ja vaivattomasti liikuttavat reitit ja kulkuväylät. Sisäja ulkotilojen välinen yhteys.
6. Identiteetti - Tunnistettavat muodot ja selkeät erot yksityisen ja julkisen tilan välillä. Myös ihmisen tunne hallinnasta ympäristössään.
7. Hyvä mikroilmasto - Sääolojen tasaaminen ulkotiloissa. Liialta tuulelta ja sateelta suojautuminen, sopivassa suhteessa aurinkoa ja varjoa. Paahteisille paikoille mahdollisuuksia päästä varjoon. Pyritään luomaan alueita jonne myös auringonvalo pääsee. Liian korkeat rakennukset tiiviinä ryppäänä luovat ikävän hämäriä paikkoja.

8. Pieni hiilijalanjälki - Rakennusten oikeanlaisella sijoittelulla ja suunnittelulla voidaan säästää energiassa. Kevyttä liikennettä suosiva kaupunkisuunnittelu. Ratkaisut, joiden ylläpito vaatii vähän resursseja.

9. Rikas biodiversiteetti - Kasvillisuus on tärkeä osa kaupunkia. Se ei luo vain visuaalisesti miellyttävää ympäristöä vaan vaimentaa myös melua ja sitoo ilmansaasteita. Biodiversiteetti on muutakin kuin kasvillisuus. Siihen kuuluvat myös esimerkiksi linnut ja hyönteiset. Nämä luovat olennaisena osana miellyttävää äänimaailmaa kaupunkiin. Kasvillisuus vaikuttaa myös hyvän mikroilmaston luomiseen olennaisesti.

Kemissä osa hyvän kaupunkiympäristön ominaisuuksista toteutuu verrattain hyvin, mutta kehitettäviä seikkoja on myös paljon. Ympäristön viihtyisyyteen, toiminnallisuuteen ja vetovoimaisuuteen vaikuttaa rakenteellisten ratkaisujen ohella myös esteettiset seikat. Resurssien vähäisyydestä johtuvat kunnossapidon haasteet näkyvät kaupungin ilmeessä.

Inventoinnin lopussa on esitetty ensisijaiset kehittämiskohteet, joiden kohentamiseen kaupungin olisi hyvä tarttua.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus kuulee esittelyn.

Kaupunginhallitus antaa ympäristölautakunnalle tehtäväksi laatia toimenpideohjelma, jota toteuttamalla voidaan edelleen kehittää ja parantaa nykyisen kaupunkiympäristön kunnossapitoa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää katujen ja niin sanotun liikennevihreän kunnossapidon tason nostoon.

Toimenpideohjelma tulee käsitellä osana ympäristölautakunnan 2024 talousarviovalmistelua ja tuoda kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa ympäristölautakunnalle tehtäväksi laatia toimenpideohjelma, jota toteuttamalla voidaan edelleen kehittää ja parantaa nykyisen kaupunkiympäristön kunnossapitoa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää katujen ja niin sanotun liikennevihreän kunnossapidon tason nostoon.

Toimenpideohjelma tulee käsitellä osana ympäristölautakunnan 2024 talousarviovalmistelua ja tuoda kaupunginhallitukselle tiedoksi. Toimenpideohjelmaan sisällytetään Sauvosaarenkadun osuuden muuttaminen puistoalueeksi/kaduksi Sankarikadun ja Urheilukadun välillä.

Kaupunginhallitus päätti edellyttää, että ohjelman valmisteluun osallistetaan kuntalaisia ja kiinteistönomistajia.

Ympäristölautakunta 19.09.2023 § 76
447/10.03.00.00/2023

Valmistelu

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 6.9.2023

Kaupunkikuvainventointi on valmistunut ja se on **liitteenä**. Raportissa on kattavasti esitetty parannusehdotuksia. Jotta kaupunkikuvallisiin kohteisiin

voidaan keskittyä, tulee hankkeisiin osoittaa usealle vuodelle investointimääräraha ja tarvittaessa ylläpitokustannukset tulee huomioida käyttötalouden osalta tulevissa talousarvioissa.

Ympäristötoimiala laatii kyseisen inventoinnin pohjalta investointisuunnitelman ja esittää sen lautakunnalle hyväksyttäväksi.

Ympäristötoimiala esittää jo vuoden 2024 investointiohjelmaan rautatieaseman edustan ja kaupungin hallituksen esiin nostaman Sauvosaarenkadun (väli Urheilukatu-Sankarikatu) suunnittelun sekä kävelykadun perusparannuksen toteuttamisen vuonna 2023 laaditun suunnitelman pohjalta.

Esittelijä

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi ja lähetetään edelleen kaupungin hallitukselle tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi ja lähetetään edelleen kaupungin hallitukselle tiedoksi.